

# NARODNI GOSPODAR

Glasiło Zadružne Zveze v Ljubljani.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena lista za nečlane po štiri krome na leto, za pol leta dve kroni, za četrt leta eno krono; za člane zvezinih združenj po tri krome na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Telefon šte. 216.

C. kr. poštne hran. št. 64.816  
Kr. ogrske „ 15.649

Izhaja 10 in 25. vsakega meseca.  
Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.  
Rokopisi se ne vračajo.  
Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne  
petit-vrste, za večkratno inseracijo po do-  
govoru.

## Ali moremo vzdržati?

V „češko-nemški korespondenci“ je objavljena razprava, ki jo je napisal komerčni svetnik Julij Meinel, znani veletrgovec in industrijalec, o slabih avstrijskih gospodarskih razmerah, nastalih vsled uredbe nekakih državnih monopolov z neznansko dragimi centralami. Meinel dokazuje, da je ta gospodarski sistem napravil popoln bankerot tako pri nas kakor v Nemčiji, od koder si izposojamo vso modrost. Ni samo zanimivo, s kako ostro kritikuje naše gospodarske razmere in označuje težke posledice, ki jih je pričakovati, zanimivo je tudi to, kako trezno presoja gospodarski položaj našega kmeta, kar se v industrijskih krogih pač redko dogaja.

Meinel piše:

Na vprašanje: „Ali moremo vzdržati?“ stavljeno ob početku vojske, se je moralo brezpogojno odgovoriti z „da“. Vzdržanje ni bilo samo zasigurano, ampak čim dalje bi trajala vojska, tem boljše bi bile morale prav za prav biti razmere glede naše prehrane, kakor hitro je bila premagana prva stiska prehodne dobe.

Naš konsum se je morda znižal na 40 odstotkov mirovnega konsuma. V miru smo mogli približno 90 odstotkov naših življenjskih potrebščin pokriti doma. Naša mirovna produkcija v kmetijstvu ni bila intenzivna; povsod se nam je predbacivala zaostalost; ako bi se bila torej produkcija zvišala, potem bi bili s tem, kar se pride la doma, ne le izhajali, ampak bi morali danes imeti še znaten preostanek.

Kako torej pride, da mesto preostajanja vlada pičlost, da se povsod opaža pomanjkanje? Najboljši odgovor na to da sta dva članka, ki sta pred kratkim izšla v inozemskih listih; eden v listu „Times“ pod naslovom „German Blunders“, drugi v „Corriere della Sera“, katerega poslednjega je spisal znani ekonom in turinški profesor Luigi Cinaudi. Vsebina obeh razprav je približno ta le:

Današnje pomanjkanje živil na Nemškem se je še le prav ustvarilo vsled vladinih odredb. Prva pomota, katero so storili Nemci, je bila ta, da so menili, vojska bo trajala kratko dobo. Vojsko, ki bi bila po takratnem zmotnem mnenju Nemcev morala biti končana v pol leta, so hoteli s cenanimi sredstvi napraviti popularno; bili so dovolj naivni, da so verovali, da se more naravna posledica vsake vojske, draginja, meni nič tebi nič odpraviti z naredbami. Ta cenena sredstva pa so se slabo obnesla, kakor vsa cenena sredstva; danes, po skoraj triletnem trajanju vojske, se more Nemčija ponašati, da ima nizke cene, toda kar manjka in kar je važnejše kakor nizke cene, to so živila.

Kar je bilo v navedenih člankih rečeno o Nemčiji, velja še v večji meri za Avstrijo. V Avstriji smo posnemali nemški, ali bolje rečeno pruski sistem in smo ga notabene posnemali slabo. Njegove dobre strani pri nas niso tako učinkovale, n. pr.: omejitev porabe in pravilna enakomerna razdelitev; pač pa smo se bili požurili pre-

vzeti vse napake tega sistema in smo jih vestno izvedli.

Jasno je: če grozi pomanjkanje, je treba gledati, kolikor to mogoče, da se zviša produkcija. Kaj pa se je pri nas naredilo, da bi se produkcija zvišala?

Mislilo bi se, da bi bilo naravno, če bi se vsem onim, ki delajo kaj posebnega, nudile premije, posebne možnosti za zasluge, da bi država (kakor so napravili na Angleškem, zlasti pri kmetijstvu in plovstvu), tam, kjer je treba nositi riziko, zavarovala udeležnike proti riziku in jih popolnoma varovala škode. Ravno nasprotno od vsega tega se je delalo pri nas v Avstriji. V prvi vrsti je moral in mora še danes vsakdo sam nositi riziko za svojo produkcijo ali trgovsko delo. — Dobro torej — mislilo bi se, da mu bo potem najmanj dovoljeno, zahtevati primerne cene, ki krijejo morebitno izgubo. Toda nikakor ne. Cene najvažnejših v deželi pridelanih živil se vzdržujejo na taki višini, da tega ni mogoče drugače imenovati kakor smešno. Dočim se je za rumunsko žito prejšnje leto plačevalo okoli 100 K za meterski stot, dočim se je v New-Yorku v zadnjem času notirala pšenica, preračunjeno v našem denarju, med 90 do 130 K za meterski stot, dočim plačujejo na Angleškem za stot pšenice okoli 90 kron, iztis-kajo tu pri nas kmetu žito za povprečno ceno 30 K, torej za tretjino današnje cene na svetovnem trgu. Angleško ljudstvo ne godrnja nad visokimi žitnimi cenami, ne sliši se tamkaj, ali le malo o štrajkih, nasprotno navdaja velike mase prav strahotna bojna volja in ne mislijo popuščati. Dasi gre denar za pšenico iz dežele, ne zavidajo producentu dobička; veseli so, da se dobe potrebna živila. — Pri nas kmetu ne privoščijo, da bi dobil to, kar v resnici zasluži za svoje delo. Vsak človek, ki ima nekoliko pregleda o razmerah, mora vedeti, da je danes 30 K veliko premalo za 100 kg žita. V mirnih časih je dobil kmet zanj 20 do 23 K. Za ta denar si je mogel na deželi kupiti par čevljev ali obleko in podobno; danes ne dobi za 30 K

niti tretjine onih potrebščin, katere si je mogel v mirnih časih nabaviti za svoje žito. — Star pregovor pravi: „Če ima kmet denar, ga ima ves svet“. Ako bi se danes dalo kmetu za njegovo žito, za njegovo zelenjavo, za krompir i. t. d., kar mu pripada z ozirom na zmanjšano valuto, povišane cene drugih predmetov, večje delovne plače, težave v produkciji, bi ta denar za splošnost vendar ne bil zgubljen. Kmet ga zopet izda. On in vsi oni, ki zaslužijo po njem, bi se mogli vendar primerno obdavčiti. Zvišani dohodek davkov pa bi služil v to, da bi se moglo pomagati nastavljenecem s stalno plačo in manj premožnim ali jih podpirati.

Pri tem bodi pripomnjeno, da na Angleškem za več pridelkov, ki se pridelujejo v deželi, osobito pa za živila, za kmetijske pridelke, niso vpeljali najvišjih cen, ampak — čujte in strmite — najnižje cene. Država garantira producentu, da bo za čas vojske, če bo tudi tržna cena dotičnega predmeta padla, dobil najmanjšo ceno; garancija pa se ne raztega samo na dobo vojske, ampak še dalje za eno leto po vojski. Toda ne samo to, angleška vlada daje vsem kmetovalcem, ki za to prosijo, vse orodje in kmetijske stroje brezplačno na razpolago proti čisto nizki pristojbini za obrabo. Te angleške odredbe osvetljujejo boljše kakor dolge razprave napačnost našega sistema. — Košnja je danes že prezrela in na več krajih še ne izvršena, čeprav se pridelek manjša od dne do dne. Manjka delovnih močij. S silo, kakor si domišljujejo mnogi občudovalci rezkega pruskega sistema, pa teh moči ni spraviti venkaj na deželo, kjer morajo delati v potu svojega obraza od treh zjutraj do poznega večera; vzpodbujati bi se jih moralo z visokimi plačami; mnogo ljudi, ki danes v mestu stradajo, bi ob visokem zaslužku in dobri hrani vsprejelo delo na deželi, čeprav bi se jim zdelo začetkom nenavadno trdo.

Kako pa more danes kmet dajati visoke plače, če dobi za svoje pridelke samo tretjino, ali kakor v mnogih slučajih četrtno cene svetovnega trga?

Ono produkcijo, ki se ni zatrla ali zmanjšala vsled najvišjih cen, pa otežuje ali morda celo ugonablja naša sodna praksa. Danes ne zadostuje, da kdo producira ali trguje po nizkih cenah in sicer tako, da se vidi že na prvi pogled, da njegova delavnost izključuje zvišanje cen. Sodnije so povsod že pozabile, za kaj je prav za prav spočetka bila izdana naredba o pretiravanju cen, ki je vendar imela hvalevreden namen, — dasi pomenja eno najhujših napak, ki so bile sploh kedaj narejene; s to naredbo se je hotelo preprečiti oderuške izrastke in ljudstvu omogočiti oskrbo po zmernih cenah; sodnije so, pravim, polagoma ta prvotni namen popolnoma pozabile; ljudje, ki so splošno znano delali dostojno in poceni, ki so s svojim delom izkazovali prebivalstvu važne usluge, si morajo po cele tedne in mesece dopuščati sodne preiskave in nadlegovanja, ker je kdo, večinoma iz nevednosti, dostikrat pa iz zavisti in iz veselja do ovajanja, napravil proti njim ovadbo.

Brezvestno, hujskajoče časopisje, katero vzbuja najnižje instinkte mase — zavist in sovraštvo — še slabša zlo. Pod hinavsko pretvezo, da zastopa koristi ljudstva, v resnici pa s pravim namenom, nuditi čitateljem senzacijo in škandale, hujska množice proti pridelavajočim in trgujočim stanovom, na kratko proti vsem onim, od katerih zavisi oskrba splošnosti in katerih veselje do dela bi se moralo z vsemi sredstvi, ne samo obdržati, ampak povečati.

Patriot mora s skrbjo gledati v bodočnost; kajti vidi se, da postajajo razmere glede oskrbe dan za dnem slabše. — Kdor pride na deželo, ve, kako danes kmet misli; ozlovoljen je, manjka mu delovnih močij; zahteve do doma ostalih so se podvojile, da, potrojile. Pri tem pa ni nobenega upanja, da bi se delo poplačalo, pač pa ima pričakovati, da bo izpostavljen nadlegovanju in preganjanju. Povsod se sliši kmete govoriti, da bodo pridelovali samo najpotrebnejše za lastno preživljenje in krmljenje živine, pri da-

našnjih cenah da se ne izplača več se potruditi.

Sedaj so bile deloma izdane najvišje cene za zelenjavo in sadje, deloma se nam še obetajo in dasi je odgovorni urad teoretično izvrstno organiziran, posledice navzlic temu ravno radi teh najvišjih cen ne bodo izostale; nabava sadja in zelenjave bo vedno težja.

Sklep, ki ga napravi „Timesov“ članek, je približno ta-le: „Najvažnejše, da, edino opravilo zakonodaje o živilih naj bi obstojalo v tem, da se konsum omeji; pri zbiranju in razdeljevanju živil naj bi se v največji meri uporabljale moči, ki so na razpolago, in bi se kolikor mogoče opuščalo birokratično vmešavanje. Oblasti naj bi kolikor mogoče malo vplivale na tvorbo cen. Prava točka, kjer more v tem oziru oblastvo nastopiti, je zmanjšanje dobička med veletrgovcem, oziroma producentom in detajlistom. Najvišjih cen se je ogibati, ker omejujejo produkcijo. Pravilno zdravilo zoper prevelike dobičke producentov je obdačenje in edino zdravilo zoper pomajkanje, v kolikor so ga povzročile visoke cene, je podpiranje potrebnih.“

Cinaudi pravi še posebej: „Najbolj usodna vseh namških napak je bila, da so preskrbo z živili, ki so bila sama na sebi zadostna, pokvarili z motečimi ukrepi države in da so tako še le prav ustvarili pomanjkanje, ki ga danes obžalujejo. Ako bi bili takoj preprečili nepotrební konsum in racinirali človeško porabo, pri tem pa pustili na miru cene, potem bi bile nekoliko zvišane cene skoraj gotovo zadostovale, da bi se bila produkcija pomnožila primerno povečanim potrebam; blago bi se ne bilo razmetavalo, povprečne cene bi bile danes v celoti nižje in prebivalstvo bi bilo na boljšem kakor je dejansko.“

Vsakdo, ki je s paznimi očmi od početka vojske zasledoval zakonodajo o živilih v naši državi, pač ne more priti do drugega zaključka, kakor da je za nas edina rešitev, naj se pametno

odpravi današnje zasilno gospodarstvo in naj se s prostimi cenami zopet polagoma osvobodi trg. Cene bodo začetkom eksplozivno poskočile, toda vsa živila, katera eksistirajo, pa so izginila, bodo prišla na dan in produkcija novih živil se bo zelo poživila. Tam, kjer je nadzorstvo potrebno ali sploh mogoče, naj se ne izvršuje po državnih organih, ampak po strokovnih organizacijah, ki že obstoje ali se imajo še le osnovati. Te strokovne organizacije naj bi nadzirali državni činovniki in jim stali s svetom ob strani. Vsi občeškodljivi izrodki bi se preprečili na ta način, da bi se člani, ki bi se ne uklonili odredbam teh strokovnih organizacij, izključili in bi se jim vzela pravica, sklepati kakršnekoli kupčije. Draženje potom verižne trgovine bi potem sploh ne bilo mogoče, ker je verižna trgovina ob taki organizaciji popolnoma izključena.

Kdaj se bomo slednjič tudi pri nas naučili bistro gledati, kedaj bomo vendar opustili one metode, vsled katerih se dogaja, da je oskrba dandanes slabša kakor prejšnje leto in da bo prihodnje leto še slabša kakor je letos? Bojim se, da se bomo spametovali še le takrat, ko bo prepozno.

## Iz statistike avstrijskih zadrug.

Pred kratkim je izšla v avstrijski statistični ročni knjigi (33. letnik, 1914) statistika o stanju registrovanih pridobitnih in gospodarskih zadrug in zadrugh zvez koncem leta 1914. Statistika prinaša tudi podatke o poglavitnih poslovnih uspehih registrovanih posojilnic in stavbinskih zadrug v l. 1913.

Stanje registrovanih pridobitnih in gospodarskih zadrug je koncem l. 1914 v Avstriji znašalo 19.296. Od tega je bilo posojilnic 12.380, konsumnih društev 1433, kmetijskih zadrug 3548, obrtnih zadrug 1286, stavbinskih zadrug 592, drugovrstnih zadrug 57 in zadrugh zvez 101, izmed ka-

terih je bilo 77 osnovanih v obliki registrovanih zadrug in 24 v obliki društev po društvenem zakonu.

Pri obravnavanju poslovnih uspehov posojilnic koncem l. 1913 so izpuščene kreditne zadruge iz Galicije in Bukovine. Znano nam ni, zakaj sta bili ti dve deželi izpuščeni, dasi se je vojska pričela šele v drugi polovici l. 1914; najbrž pa je bilo statističnemu uradu na razpolago premalo podatkov, katerih kasneje ni mogel več dobiti.

Kreditnih zadrug šulcejevsk je bilo koncem l. 1913 1916 s 755.266 člani. Od teh posojilnic jih je bilo 1454 osnovanih z omejeno zavezo in so štejele 525.604 člane, 462 pa jih je imelo neomejeno zavezo z 229.662 člani. Poslovnih poročil in računskih zaključkov je bilo statističnemu uradu na razpolago le 1575. Celokupna vsota dovoljenih kreditov znaša pri šulcejevskih z omejeno zavezo 1.333.631.000 K, pri onih z neomejeno zavezo 301.090.000 K. Celotna vsota aktiv in pasiv je znašala na vsaki strani bilance 2.012.059.000 K.

Lastne glavnice so imele posojilnice šulcejevke koncem l. 1913: deležev 126.196.000 (na omejeno zavezo odpade od te vsote 109.128.000 K, na neomejeno zavezo 17.068.000 K) in rezervnih zakladov 88.016.000 K (pri zadrugah z omejeno zavezo 61.330.000 K, pri onih z neomejeno zavezo 26.686.000 K). Lastna glavnica (deleži in rezerva) je torej skupaj pri vseh šulcejevskih znašala 214.212.000 K. Temu nasproti stoji tuja glavnica (hranilne vloge in vloge v tekočem računu), 1.504.027.000 K, od česar odpade na posojilnice z omejeno zavezo 980.851.000 K, na one z neomejeno zavezo pa 523.176.000 K. Najvažnejša postavka aktiv so posojila vseh vrst, ki so znašala skupaj 1.568.602.000 K, od česar odpade na zadruge z omejeno zavezo 1.084.399.000 K, na one z neomejeno zavezo pa 484.203.000 K.

Število registrovanih posojilnic rajfajznovk, ki imajo vse neomejeno zavezo, je koncem l. 1913 znašalo 6440. Od teh jih je bilo poslalo računске zaključke 5679, ki so izkazovale 679.461 članov. Po

poročilih, ki so bila na razpolago, so posojilnice rajfajznovke l. 1913 dovolile 174,024.000 K kreditov. Vsota aktiv in pasiv znaša na vsaki strani bilance 907,619.000 K. Od pasiv je odpadlo na lastno glavnico 26,820.000 K (deleži 8,476.000, — rezervni zakladi 18,344.000 K). Hranilne vloge in vloge v tekočem računu so znašale 795,615.000 K, posojila 613,544.000 K.

Ako se obe vrsti posojilnic upoštevata skupno, vidimo, da je koncem l. 1913 bilo vseh posojilnic 8356, od katerih je bilo na razpolago 7254 poročil in so imele 1,434.727 članov. Vsega skupaj so vse kreditne zadruge l. 1913 dovolile 1.507,655.000 K kreditov, dočim znaša vsota aktiv in pasiv na vsaki strani bilance 3 milijarde.

Dasi se pri sestavljanju te statistike ni moglo upoštevati več kakor desetine kreditnih zadrug, ker je statističnemu uradu manjkalo računskih zaključkov, se vendar že iz teh števil vidijo, kako mogočno in stalno napredujejo avstrijske posojilnice ne le po številu članov, ampak tudi po svoji denarni moči.

V izkazu o poslovnih uspehih stavbinskih zadrug manjkajo ravno tako zadruge iz Galicije in Bukovine. Koncem l. 1913 je obstajalo 563 stavbinskih zadrug, ki jih statistika deli v dve vrsti: v zadruge za gradnjo stanovanjskih hiš, katerih je bilo 511 in v zadruge za gradnjo društvenih hiš, katerih je bilo 52. Od vseh 563 zadrug pa je bilo statističnemu uradu na razpolago le 321 poslojnih poročil. Teh 321 zadrug je imelo 35.285 članov in so njihovi skupni dohodki (najemnine i. dr.) znašali 3,724.770 K, od česar je odpadlo nekaj več kakor dve tretjini na zadruge za gradnjo stanovanjskih hiš. Vsota aktiv in pasiv je na vsaki strani bilance znašala 55,385.980 K. Od tega odpade na prvo vrsto stavbinskih zadrug 48,314.266 K, na drugo 7,071.714 K.

Na koncu prinaša statistika še poslovne uspehe drugovrstnih zadrug, ki se ne dajo uvrstiti v določeno kategorijo. Takih zadrug navaja statistika 45 koncem l. 1913. Podrobnejši opis o teh zadrugah pa opustimo, ker so manjše važnosti.

## Bilančno ocenjevanje vojnih posojil.

Večina rajfajzenskih posojilnic je oblige vojnih posojil postavila v bilanco za l. 1916. po uradni cenilni vrednosti, določeni na podlagi naredbe z dne 28. decembra 1916 drž. zak. št. 431. Vsled tega se je pri marsikateri zadrugi pokazala izguba in se je bilo bati, da se zavoljo tega mnoge rajfajznovke ne bodo tako močno udeleževale podpisovanja šestega vojnega posojila kakor poprej.

Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug se je bila vsled tega dne 9. maja 1917 obrnila do finančnega ministrstva s prošnjo, da naj se tudi kmetijskim zadrugam in njihovim zvezam priznajo tiste ugodnosti, ki jih uživajo glede bilanciranja vojnih posojil zavarovalnice na podlagi naredbe z dne 26. maja 1916, d. z. št. 160.

Finančno ministrstvo je z odlokom z dne 30. maja 1917, št. 67.962/16 Splošni zvezi avstrijskih kmetijskih zadrug naznailo, da ne ugovarja, če kmetijske zadruge in njihove zveze postavijo titre izza l. 1914 izdanih vojnih posojil v letne račune, ki padejo celotno ali deloma v dobo do vštetega koledaričnega leta 1926, po nabavni ceni, in sicer neodvisno od oficijelnih kurzni cen, ki bi bile v bodoče morda nižje kakor nabavne cene.

Vsled tega je dopustno potom podpisov pridobljene titre vojnih posojil postaviti v bilanco po čisti podpisovalni ceni in sicer:

- I. vojno posojilo z zneskom K 96.875
- II. vojno posojilo z zneskom K 94.75
- III. vojno posojilo z zneskom K 93.10
- IV. vojno posojilo
  - a) 40-letno z zneskom K 92.50
  - b) zakladnice z zneskom K 95.—
- V. vojno posojilo
  - a) 40-letno z zneskom K 92.—
  - b) zakladnice z zneskom K 96.—
- VI. vojno posojilo
  - a) 40-letno z zneskom K 92.—
  - b) zakladnice K 93.50

Tisti titri, ki si jih posojilnice nabavijo kasneje, po preteku podpisovalne do-

be, po kaki drugačni ceni, se postavijo v bilanco po tej nabavni ceni.

Knjižne ali realizovane kurzne dobičke je zaračunati vedno od one vrednosti, po kateri so bili posamezni titri vojnih posojil postavljeni v zadnjo bilanco. Samo knjižne dobičke je zbirati v račun posebnega rezervnega zaklada za kurzne izgube.

Posebne ugodnosti, ki so se zadrugam priznale ob podpisu posameznih vojnih posojil (bonifikacije), je zaračunati na posebnem provizijskem kontu ali pa na kontu za upravne prispevke.

## Sestava bilance in občni zbor se more odložiti.

Z naredbo celokupnega ministrstva z dne 19. junija 1917, drž. zak. št. 269 so bili izdani predpisi o času, v katerem je sestaviti bilance za l. 1916 in se imajo vršiti občni zbori.

Gospodarske in pridobitne zadruge v Galiciji, Bukovini, Dalmaciji, na Primorskem in v področju okrožnih sodnij v Roveretu in Tridentu so do 31. decembra 1917 sploh oproščene od dolžnosti, da bi morale sestaviti bilance za ona leta, ki so pretekla ali poteko po 1. januarju 1914.

Zadruge po drugih krajih pa more politična deželna oblast oprostiti od dolžnosti glede sestave bilanc do 30. decembra 1917 za ona leta, ki so pretekla ali poteko po 1. januarju 1914. Taka oprostitve se zadrugam prizna na utemeljeno prošnjo, če se pri njih ne more pravočasno sestaviti bilanca vsled vpoklica njihovih organov ali uslužbencev v vojaško službo ali vsled kakih drugih vzrokov. Za oprostitve je torej treba v vsakem posameznem takem slučaju prositi pri politični deželni oblasti.

Ako je vsled odložitve računskega zaključka sestaviti istega za eno ali več poslovnih let, more upravna oblast (t. j. za zadruge deželna vlada, oziroma namestništvo) na utemeljeno prošnjo dovoliti, da se sestavi en sam računski zaključek za obe leti, oziroma za več let. Izgubo

ali dobiček, ki se pri tem pokaže, je enakomerno razdeliti na vsako posamezno leto.

V § 3. imenovane naredbe je odrejeno, da se prizna zadrugam in drugim zavodom, ki so podvržene javnemu polaganju računov, za sklepanje o računskem zaključku rok šestih mesecev po sklepu poslovnega leta, če ni morda že po pravilih določen daljši rok. Toda ako se ni mogoče držati tega roka in se občni zbor v tem času ne more vršiti, more upravna oblast na utemeljeno prošnjo dovoliti podaljšanje do 31. decembra 1917. Tudi za te prošnje je pri zadrugah pristojna politična deželna oblast.

Posebne važnosti so za zadruge določbe, ki jih obsega § 4. navedene ministrske naredbe. Glasi se tako-le: „Ministrstvo notranjih stvari more sporazumno z udeleženi ministri na utemeljeno prošnjo v § 3. navedenim podjetjem (med katere spadajo tudi zadruge) dovoliti, da se jim ni treba držati določb pravil o načinu sklicanja, o kraju in času zborovanja in o sklepčnosti njegovih organov, o načinu njihovih objav in podobno, kolikor je izpolnjevanje teh določb vsled vojske onemogočeno.“

Ta naredba se — izvzemši novih terminov — dobesečno strinja z naredbo z dne 6. junija 1916, drž. zak. št. 168, o kateri smo razpravljali v 11. številki lanskega letnika.

## Zadružni pregled.

### Furlanske zadruge v vojnem ozemlju.

O delovanju furlanskih gospodarskih zadrug v okupiranem delu Goriške objavlja »L' Eco del Litorale« sledeče poročilo:

Ljudske zadružne organizacije, ustanovljene na temelju avstrijskega zakona iz leta 1873, so prestale sijajno preizkušnjo v korist ljudstva tudi sredi bojnega viharja. Italijanska uprava je uvidela njihovo vrednost in se je v svojem delovanju poslužila naših zadrug kot gospodarskega stika z ljudstvom. Tudi zavarovalnice goveje živine so vzdržale in so izkazale svojo pozitivno veljavo. Velike težkoče so bile s potrebno nabavo materij za kmetijstvo in delavstvo. Kmetijske

zadruga in posojilnice so služile za posredovanje pri nabavi. Zagotovilo se je v to svrhu delovanje kmetijskega društva v Červinjanu, kateremu je bila podeljena podpora 5000 lir v pokritje primanjkljaja za l. 1915. Kjer ni moglo delovati to društvo, se je posrbelo naravnost, tako s strani kmetijskega odbora v sv. Ivanu pri Mancanu za občine v Brdih. Na ta način se je poskrbela za vse okupirano ozemlje nabava gnojil, semen, modre galice, žvepla, orodja itd. in 1916 je bilo mogoče obdelati ozemlje, ki je bilo ostalo neobdelano prejšnje leto ali je bil zrastel na njem sirk, tako na primer v Škocijanu, Turjaku, Šempetru ob Soči, v Versi, Romansu, Marijanu, kjer je bilo za l. 1916/17 posejana znatna površina (kmetijsko društvo v Červinjanu je dalo tem občinam žitnega semena 100 kvintalov) tako tudi na vsem terenu v ozadju, kjer je bilo z žitom posejane površine l. 1915 komaj 350 hektarjev, l. 1916 pa nad 1000. Kmetijski odbor je potem pričel s kolektivno prodajo preostajočih pridelkov. V Červinjanu, po italijanskih podatkih, se je prodalo nad 12.000 kvintalov sirka, nabranega po partijah pod 10 kvintali. Kmetijski odbor je omogočal na razne načine povratek kmetovalcev na zapuščeno kmetijo.

**Zadružništvo na Poljskem.** V mesecu februarju tekočega leta se je na Poljskem ustanovila revizijska zveza poljskih kmetijskih združenj pod vodstvom K. Lagiewskega in Ludkiewicza. Zvezi je takrat pristopilo 94 združenj.

**Zadružna lastna produkcija.** Na občnem zboru srednjenemskih konsumnih društev se je poročalo, da bo velika nakupovalna družba nemških konsumnih društev po vojski napravila mnogo lastnih produkcijskih obratov. Porabiti nameravajo 30 milijonov mark za nakup ali za zgradbo velikih mlinov, tovarn za živila in druge potrebščine vsakdanjega življenja kakor tudi za skladišča. V ta namen potrebna sredstva so že zagotovljena.

Tudi ogrska zadružna organizacija namerava glede nekaterih predmetov preiti k lastni produkciji. Ogrsko zadružništvo je večinoma organizirano v veliki državni zvezi »Hangya« (čebela) v Budimpešti, ki ima po posameznih krajih svoje ekspoziture. Na občnem zboru zveze se je sklenilo, ustanoviti posebno industrijsko akcijsko družbo »Hangya« z začetnim akcijskim kapitalom 4 milijone kron. Ta sklep pomenja prehod k lastni produkciji, k čemur je dal povod mogočni razvoj sličnih podjetij nemških, švicarskih, danskih in drugih zadružnih organizacij. Oblika akcijske družbe se je privzela iz več oportunističnih razlogov: 1.) da se

zmanjša riziko na vsoto akcijskega kapitala, 2.) da se konsolidira osnovna glavnica, ker so zadružni deleži odpovedljivi, akcijski kapital pa ne, 3.) da se industrijskim podjetjem zasigura potrebna poslovna svoboda, to se pravi, da bodo ta podjetja delala ne samo za zadruga, ampak v slučaju potrebe tudi za javni trg in bodo mogla tako obrat bolje izkoristiti. Ustanovni občni zbor nove industrijske družbe se je vršil 25. aprila. Večina akcij je v posesti osrednje zveze, ki bo novi družbi odstopila svojo tovarno za spirituoze in liker v Budafoku, dalje svojo ondotno vinsko klet, tovarno za milo in kemično tovarno.

## Gospodarski pregled.

**Obilica denarja na Ogrskem** je silno velika. Novi kapital se je tvoril tako hitro in v takem obsegu, da ga celo milijarde vojnih posojil niso mogle v celoti izčrpati. Uporaba kapitala je precej vsestranska. V prvi polovici letošnjega leta je bilo na Ogrskem — kakor poroča strokovni list »Kredit« — ustanovljenih 155 novih akcijskih družb s skupno glavnico 118,836.000 K. Med temi podjetji ni vsled obstoječe prepovedi novega novega denarnega zavoda. Pač pa je 152 denarnih zavodov povišalo svoj akcijski kapital za 133,403.100 K in 120 industrijskih podjetij za 137,871.150 K.

**Pratežnina za pomorske Transporte** se je v primeri z letom 1914 dosedaj zvišala tako, da se sedaj zahteva na prejšnjih 100 enot za transport iz Aleksandrije v London 1925·9 enot, iz Avstralije na Angleško 330·6 enot, iz Bombaya na Angleško 1217·4 enote, od La Plate na Angleško 1139·9 enot, od atlanskih pristanišč Združenih držav v London 1168·5 enot, od Cardiffa do La Plate 453·7 enot, iz Stochholma na Angleško 565·9 enot, od Gefle (Švedska) na Angleško 494·6 enot.

**Koliko zlata in srebra je dala doslej zemlja?** Narodni ekonomisti so izračunali, da je bilo od odkritja Amerike iz zemlje izkopanega zlata in srebra v vrednosti 190 milijard frankov. Vse zlato in srebro, kar ga je na svetu, ne zadostuje torej za pokritje dosedanjih vojnih stroškov. Ti stroški se bodo morali pokriti s sadovi dela prizadetih narodov.

**Evgen pl. Philippovich.** Na Dunaju je umrl eden najuglednejših avstrijskih nacionalnih ekonomov, vseučiliški profesor Evgen pl. Philippovich. Rojen je bil na Dunaju in je na ondotnem vseučilišču učil od

1. 1888. Spisal je celo vrsto jako uvaževanih temeljitih nacionalnoekonomičnih del. Pokojnik je bil sin starega hrvatskega granicarja podmaršala Nikolaja pl. Philippoviča.

**Uspeh šestega vojnega posojila.** Po zaključku podpisovanja VI. vojnega posojila je izdal poštnohраниlnični urad poročilo, da je bilo po približnih cenitvah podpisanega nekaj nad 4900 milijonov kron. Precej podpisov pa še ni bilo prijavljenih, tako da se sme računati, da je VI. vojno posojilo vrglo približno 5 milijard. Uspeh je torej zelo povoljen in približno za pol milijarde višji nego pri petem vojnem posojilu.

**Nikljasti novci po 10 vinarjev ostanejo po naredbi finančnega ministrstva z dne 30. maja 1917, drž. zak. št. 244 v prometu še do 31. decembra 1917.** C. kr. uradi in blagajne pa jih bodo sprejemali po imenski vrednosti pri vseh vplačilih in zamenjavah še do 30. aprila 1918. Po poteku tega roka ugasne dolžnost države sprejemati te novce.

**Več železnega denarja.** Doslej je bilo v avstro-ogrski monarhiji izdanega 50 milijonov kron drobiža po 20 v in za 8 milijonov kron po 2 v. Finančno ministrstvo je sedaj odredilo, da se izda za nadaljnjih 30 milijonov kron železnih novcev po 20 v in za 8 milijonov kron po 2 v. Od nove izdaje tega drobiža odpade na avstrijsko polovico 21 milijonov kron drobiža po 20 v in za 5,600.000 K drobiža po 2 v.

**Prezemne cene za seno in slamo.** Naredba urada za ljudsko prehrano z dne 14. junija 1917, drž. zak. št. 256, določa prevzemne cene za seno in slamo kakor sledi: Seno, otava in podobno, kakor tudi detelja in lucerna 17 K, ržena s cepci omlačena slama 10 K, druga slama (razven grahove in koruzne) 8 K, vsaka vrsta druge slame 6 K. Te cene so določene za 100 kg zdravega, suhega, snažnega in neskvarjenega blaga. Ako kakovost ne odgovarja predpisom, je komisijonar upravičen primeren del od te cene odbiti. V slučaju, da se oddajnik in komisijonar glede višine odbitka ne moreta zediniti, odloča o tem po zaslišbi izvedenca okrajno sodišče, v katerega področju se blago nahaja. Na razsodbo tega sodišča je dovoljen priziv na višjo inštanco v teku osmih dni, proti razsodbi slednjega pa ni priziva. Sodna pravda seveda oddajnika ne odveže dolžnosti naročene oddaje. Plačilo sodnih stroškov določi in naloži sodišče. Gorenje cene veljajo za seno ali slamo doma v shrambi pri pridelovalcu. Ako ta seno ali slamo stisne, sme zahtevati pri 100 kg 1 K 60 v doplačila, pri čemur pa niso všteti stroški za žico in druga povezila.

Zrezano blago (rezanica) je plačevati po 2 K pri 100 kg več. Za dovoz plača prevzemnik pri 100 kg 1 K, ako je znašala razdalja do 5 km, 1 K 70 v pri razdalji do 10 km in 2 K, pri razdalji nad 10 km. Uvodoma določene cene veljajo kot prevzemne cene za blago letine 1917, za blago iz prejšnjih letin pa kot maksimalne cene.

**Vojno gospodarstvo.** Listi poročajo: Na Koroškem je moral oddati posestnik, ki ima obenem tudi pivarno, tudi od onega ječmena, ki ga potrebuje za varenje piva, 20 meterskih stotov žitnoprometnemu zavodu. To seveda še ni najhuje. Plačano je dobil po 36 K za 100 kg. Ker pa bi mu za varenje primanjkovala ječmena, ga je moral seveda kupiti nazaj po 46 K za 100 kg. To je seveda že huje, kajti pri 20 kvintalih doma pridelanega ječmena, ki ga je tako rekoč le po imenu prodal in zopet kupil nazaj (blago ni zapustilo njegove žitnice) je imel doplačati 200 K, ne da bi si mogel prav tolmačiti zakaj. Najhujše pa je sledeče. Od teh 20 kvintalov je pridelal 14 kvintalov sladu (malca), katerega je zahtevala „Centrala za ječmen in za slad“ po 85 K za 100 kg, pač pa ga je pridelovalcu prepuštila za uporabo v domači pivovarni za 102 K za 100 kg. Tedaj je zopet tu imel doplačati pri omejeni množini 238 K pri blagu, ki ga je sam sejal, sam žel, sam mlatil, sam podelal na slad in ga sploh noben zavod faktično ni prevzel, ampak ga je posestniku le za veliko dražjo ceno prepuštil. Vsega skupaj je doplačal 438 K ali pri kvintalu 21 K 90 v in, kar se ne bi bilo zgodilo in česar ne bi bilo treba, ako ne bi imeli različnih „central“ in podobnih zavodov in tudi piva bi morda bilo več, pa tudi znatno cenejše bi bilo. —

**Ogrsko deželno kmetijsko društvo** je sklenilo na vlado nasloviti vlogo, v kateri bo zahtevalo, da vlada zviša ceno žitu in obenem zniža cene industrijskim proizvodom ali pa naj dopusti tudi za kmetijske pridelke prost promet in naj potemtakem izostane določanje maksimalnih cen.

**Ureditev prometa s senom in slamo letine 1917.** Izšla je nova naredba z dne 29. maja 1917, drž. zak. št. 243, ki zasega seno in slamo letine 1917 na podlagi zakona za vojne dajatve. Dajatve se bodo določile po množini pridelanega sena in slame za vsako posamezno deželo posebej. Deželna vlada bo določila, koliko sena in slame sme vsak pridelovalec porabiti za svojo živino. Z omejenima pridelkoma letine 1917 bo gospodarila centrala za krmila v celoti, za deželo pa pride v poštev deželno mesto za krmila. Omenjena centrala

ima ugotoviti potrebo vojaštva, državnih konjerejskih zavodov in civilnih gospodarstev, dalje določiti množino deželnih dajatev in izravnati primanjkljaj ter prebitek posameznih dežel. Deželno mesto za krmila ima seno pobirati in ga oddajati, kamor bo potrebno. Uredba bo približno taka kot pri pobiranju žita ali pri dobavi klavne živine. Za pobiranje in razdeljevanje sena in slame se ima deželno mesto za krmila posluževati dosedanjih trgovcev s senom. Da se pobiranje ne izvrši na škodo živinoreje, ima k temu pritegniti predvsem tudi kmetijske korporacije, ki razmere svojega okolišča dobro poznajo in zato naroča urad za ljudsko prehrano posluževati se tudi kmetijskih društev, zadrug in podružnic kot komisarjev in je le tam, kjer teh ni, k pobiranju in oddaji pritegniti zanesljive zaupnike. Potreba, ki jo bo morala dežela kriti, se bo razdelila na posamezna glavarstva in občine ter se bo vsakemu pridelovalcu posebej predpisalo, koliko ima oddati. To predpisovanje pa se ne sme ravnati le po višini pridelka, ampak se bo ozirati na število živine, pač pa bo tudi upoštevati druga krmila, ki jih imajo posamezniki na razpolago. Za pravilno in pravočasno oddajo bodo skrbela županstva. Kakor hitro se bo presojevalnica cen izrekla o cenah, bodo v posebni naredbi določene prevzemne cene, ki jih bo pri odvzemu plačevalo deželno mesto za krmila. Cene za porabnike bo določila centrala za krmila dogovorno z uradom za ljudsko prehrano. — Sena in slame letine 1916 ta naredba ne zadeva in je promet z istimi prost, oziroma le v toliko omejen, ker so pošiljatve iz enega kraja v drugega vezane na transpotno dovoljenje, ki ga izdajajo glavarstva. (Op. ur. Vsi, ki letos zase ne pridelajo dovolj sena in slame, naj prigrasijo primankljaj pri svojem županstvu najpozneje do 1. avgusta t. l.). Naredba velja od 15. jun. dalje.

**S preskrbo obleke za ljudstvo** se peča trgovsko ministrstvo, ki bo kmalu izdalo potrebne naredbe. Zaenkrat je izšla te dni naredba, s katero se proglašajo zaplomba stare obleke, ki jo imajo v zalogi starinarji. Le tisti, ki se na drobno peča s prodajo stare obleke, bo dobil dovoljenje, da sme prodati 20 odstotkov svoje zaloge. Nadaljna trgovina s staro obleko bo zelo omejena.

**Uravnava prometa z žitom, moko in stročnatino.** Ministrstva naredba z dne 26. maja 1917, drž. zak. št. št. 235, določa v bistvu isto, kot tozadevni cesarski ukaz z dne 11. junija lanskega leta. Spremembe in dodatki so se izvršili v toliko, kolikor so to zahtevale praktične izkušnje in so v

glavnem sledeče: Žito in stročnati pridelki ostanejo zaseženi istotako kot do sedaj. Posebna ministrska naredba bo določila, koliko žita smejo producenti porabiti za krmo. Določila glede mlačve so poostrena. Politično oblastvo lahko določi, upoštevajoč krajevne gospodarske razmere, rok, do katerega mora biti mlačva gotova. Oblastvo pa lahko tudi uredi, ne da bi se preje določil rok mlačve, da se žito omlati s tujimi ljudmi in stroji na stroške kmetovalca. Strožja so tudi določila glede prisilne oddaje žita. Če posestnik ne odda žita v roku, ki ga je določilo politično oblastvo, mora oblastvo neposredno in takoj odrediti, da se predpisana množina odvzame siloma. Če pride do prisilne oddaje, je odtrgati 20 % od določene prevzemne cene; poleg tega se morejo zaračunati posestniku še stroški prisilnega odvzema. Določila o mlinih povejo še jasneje, da so isti dolžni voditi knjige, iz katerih je vsak čas razvidno, koliko žita imajo na zalogi. Glede uravnave uporabe mlevskih izdelkov je novo to-le: Deželno politično oblastvo, ki uredi uporabo v deželi, ima preje slišati mnenje deželnega gospodarskega sveta. Uporabo in razdelitev mlevskih izdelkov in stročnatin politično oblastvo lahko prepusti občini. V tem slučaju ima občinski odbor izročiti te posle gospodarskemu odseku, kateremu stoji ob strani občinski gospodarski svet. Važno je tudi, da vsak kdor nepostavno kupuje zasežene stvari, ne pride vsled svojega prestopka pred sodišče, ampak ga kaznuje politično oblastvo z globo do 5000 K ali z zaporom do šestih mesecev. Naredba je stopila v veljavo z dnem razglasitve.

Zaseženo je žito in sočivje avstrijske letine 1917 z onim trenutkom, ko se jih loči od zemlje. Vsled tega so nedopustne in neveljavne vse pogodbe in nakupi te letine, ako bi se bili dosedaj primerili. Kot žito smatra nova odredba: pšenica, pira, rž, soržica (naravna zmes pšenice, rži ali ječmena), dalje ječmen, ajda, oves, proso, koruza vseh vrst (tudi koruzni storži), vsakoršno mešano žito kakor tudi takozvano zadnje žito. Kot sočivje se smatra: grah, fižol vseh vrst, leča, grašica, lupina in peliška. Od zasege je izvzeto sočivje in zelena koruza, v kolikor se porabi kot zeleno za hrano oziroma krmo. Lastniki zaseženih pridelkov so dolžni skrbno in primerno spraviti jih. Splošno bo pa z ozirom na porabo zaseženih stvari odločeval urad za ljudsko prehrano. Poraba zasežnih pridevkov za seme se bo uredila potom kmetijskega ministrstva. Ves promet se bo izvršil potom žitnega prometnega zavoda.

### **Razglas.**

Podpisana zadruga razglša, da bo obrestovala hranilne vloge od 1. septembra 1917 dalje po

$3\frac{1}{2}\%$

Vlagateljem, ki se ne strinjajo z znižanjem obrestne mere, je dano na prosto voljo, svoje vloge dvigniti, pred potekom tega roka.

### **Hranilnica in posojilnica v Boh. Srednji vasi,**

registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

### **Razglas.**

Podpisana zadruga razglša, da bo obrestovala hranilne vloge od 1. avgusta 1917 dalje

po  $3\frac{1}{2}\%$

Vlagateljem, ki se ne strinjajo z znižanjem obrestne mere, je dano na prosto voljo, svoje vloge dvigniti pred potekom tega roka.

Vovbre, dne 23. junija 1917.

### **Hranilnica in posojilnica za Vovbre, Sv. Štefan in Klošter,**

registrirana zadruga v neomejeno zavezo.

Vabilo na VII. redni občni zbor

### **Stavbinske zadruge v Trbovljah,**

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 22. julija 1917, ob 9. uri popoldne v prostorih čitalnice Društvenega doma.

Spored:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
5. Volitev dveh članov v načelstvo.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje po pravilih zadruge § 32 drugi občni zbor na istem prostoru in po istem dnevnem redu, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Vabilo na redni občni zbor

### **Posojilnice v Košani s sedežem v Šmihelu,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 29. julija 1917, v posojilnični hiši v Šmihelu ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sprememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor z istim sporedom in na istem kraju, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

### **Gospodarskega in konzumnega društva v Šmihelu,**

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil dne 29. julija 1917, v posojilnični hiši v Šmihelu ob 4. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1916.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor z istim sporedom in na istem kraju, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

### **Mlekarske zadruge v Šmihelu,**

registrirane zadruge z omejeno zavezo, ki se bo vršil v Šmihelu v posojilnični hiši, dne 29. julija 1917, ob 4. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo nadzorstva in načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug občni zbor z istim sporedom in na istem mestu, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Starem trgu pri Kočevju,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 29. julija 1917, ob 6. uri zvečer v posojilniškem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Sevnici,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 19. julija 1917, ob 10. uri dopoldne v posojilniškem prostoru (župnišču) s sledečim sporedom:

1. Prečitanje lanskega zapisnika,
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Odobrenje letnega računa za leto 1916.
4. Slučajnosti.

Če bi ne bilo ob 10. uri dovolj pričujočih članov, se preloži zbor na 11. uro, in je zbor sklepčen pri vsakem številu udov.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Žireh,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 24. julija 1917 ob pol 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
5. Prememba pravil.
6. Volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.

Ako bi ta občni zbor ne bil ob navedenem času sklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor na istem mestu z istim dnevnim redom ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Vodica,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 22. julija 1917, ob 4. uri popoldne v gasilnem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo k rednemu občnemu zboru

### **Elektro-strojne zadruge v Sorici,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 29. julija 1917, ob 2. uri popoldne v stari šoli.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Podlipi,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 22. julija 1917, ob 4. uri popoldne v posojilniškem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Prememba pravil.
3. Sklepanje o razdružbi zadruge.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Vabilo na XVII redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Št. Jurju pri Kranju,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,  
ki se bo vršil v nedeljo dne 22. julija 1917, ob 3. uri  
popoldne v uradnem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem  
občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil  
sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in  
po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno  
sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na izvanredni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Kamniku,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,  
ki se vrši dne 5. avgusta 1917, ob 3. uri popoldne v  
uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Sprememba pravil.
2. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil  
sklepčen, vrši se čez tri tedne drug občni zbor, ki bo  
brezpogojno sklepal.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice v Kostanjevici,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,  
ki se bo vršil dne 22. julija 1917, ob 3. uri popoldne  
v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem  
občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
4. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

### **Hranilnice in posojilnice za Vovbre, Sv. Štefan in Klošter,**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,  
ki se vrši dne 22. julija 1917, ob 4. uri popoldne (po  
blagoslovu) v župnišču v Vovbrah.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem  
občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil  
sklepčen, vrši se čez pol ure pozneje na istem mestu  
in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo  
veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Vabilo na redni občni zbor

### **Kmetijskega društva v Vodica, h,**

registrirane zadruge z omejeno zavezo,  
ki se bo vršil dne 22. julija 1917, ob 5. uri popoldne  
v gasilnem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako ni ta občni zbor ob navedenem času ne bā  
sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in  
po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno  
sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Vabilo na redni občni zbor

### **Mlekarske zadruge v Vodica, h,**

registrirane zadruge z omejeno zavezo,  
ki se bo vršil dne 22. julija 1917, ob pol 5. uri po-  
poldne v gasilnem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1916.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil  
sklepčen, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in  
po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno  
sklepal ne glede na število navzočih združnikov.